

Економічний аналіз системі організації виробництва // Матеріали II всеукраїнської. наук.-практ. конф. «Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління», (Київ, 25 лютого, 2019р.).- Київ: ТОВ «ВІПО», 2019 – С. 211-217.

Секція 5

Васильцова С.О, доцент
кафедра економіки і маркетингу
Національного технічного університету
«Харківського Політехнічного інституту»

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ У СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Організація виробництва як одна з функцій управління господарством немислима без використання економічного аналізу. Без економічного аналізу того, що вже зроблено, що робиться і що намічається до використання, неможливо правильно організувати виробництво і керувати ним. Економічний аналіз дозволяє оцінити досягнення підприємства, підрозділів або робітників. Щоб подолати господарські недоліки, спрямувати роботу в потрібне русло, також необхідний економічний аналіз. Глибокого аналізу потребує і такий важливий принцип господарського розрахунку, як режим економії.

Крім функціональної залежності між економічними показниками може бути і ймовірна залежність, характерна тим, що крім досліджуваних основних чинників на даний показник впливають і побічні чинники, виділити і виміряти дія яких методологічно не завжди можливо. Такі зв'язки вивчаються за допомогою кореляційного і регресійного аналізу, що спирається на математику. В економічному аналізі нерідко застосовують економіко-математичне моделювання.

Важливе місце займає аналіз у розвитку наукової теорії управління, яка відрізняється важкістю функцій і елементів. Кожна безпосередньо громадська чи спільна праця потребує управління, яке встановлює узгодженість між індивідуальними роботами і виконує загальні функції, що виникають з руху усього виробничого організму. Усі управлінські рішення незалежно від строків повинні бути обґрунтованими, мотивованими, оптимальними, і велику допомогу тут повинен зробити економічний аналіз, який пов'язаний зі складовими системи управління (плануванням, організацією, регулюванням) і основними його принципами (демократичний підхід, одностайність, індивідуальна відповідальність і ін).

З переходом до ринкових відносин роль, зміст і сутність додатків системи та принципу в управлінні зросли і проявляються в тій чи іншій мірі при використанні форм і методів економічного аналізу.

Управління економікою та її організація неможливі без обґрунтованої програми маркетингу, а розробка та реалізація таких програм пов'язана з аналітичними розрахунками:

- Аналізом стану ринку;
- Аналізом впливу на економіку підприємства зовнішнього і внутрішнього середовища;
- Аналізом ринкових цін;
- Аналізом комерційних можливостей підприємства.

Зв'язки економічного аналізу з іншими дисциплінами носять локальний характер. Так, зв'язок економічного характеру з фінансами проявляється при аналізі балансу доходів і витрат, використання банківських кредитів. У цих випадках економічний аналіз будується з урахуванням знання основних положень курсу "Фінанси та кредит".

При аналізі забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами виникає зв'язок з курсом "Право", так як необхідно використовувати основи законодавства за договірними зобов'язаннями.

Таким чином, економічний аналіз, займаючи відособлене місце в системі економічних наук, нерозривно пов'язаний з іншими суміжними дисциплінами, спирається на них, доповнюється і збагачується знаннями, отриманими під час їх вивчення.

Достовірність та об'єктивність аналітичних досліджень передбачають використання вірогідної інформації, брак арифметичних помилок у розрахунках, правильне застосування методики розрахунку окремих показників та впливу окремих факторів.

Доречність та своєчасність аналітичної інформації визначають її вплив на прийняття управлінських рішень користувачами. Своєчасна та доречна інформація дає можливість оперативно оцінити минулі, теперішні чи майбутні події та вжити необхідних заходів для виправлення ситуації або її поліпшення. Дані аналізу мають не просто констатувати факти минулих подій та давати їм оцінку, а насамперед служити інформацією для прогнозування господарських подій, майбутнього фінансового стану підприємства, його фінансових результатів. Принцип доречності передбачає також брак зайвої інформації, яка непотрібна для прийняття управлінських рішень.

Діяльність підприємств включає багато складових: виробництво і реалізація продукції, її собівартість, забезпеченість трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами і характер використання їх, фінансові результати роботи, фінансовий стан підприємства та інвестиційна його діяльність. Це і є об'єкти аналізу, через які розкривається його предмет.

Однією з найважливіших особливостей методу економічного аналізу є використання системи показників для вивчення господарських явищ та процесів. Адже економічний аналіз спроможний дослідити лише ті економічні явища, які відображено в певних економічних показниках, що мають числову характеристику. Наприклад, такі властивості продуктів харчування, як смак, колір, запах, корисність, не мають об'єктивної числової характеристики, а для того, щоб вони могли стати об'єктом дослідження в економічному аналізі, потрібно спочатку розробити відповідну систему показників даних властивостей, виражених у балах. Система економічних показників базується, як правило, на системах та підсистемах економічної інформації, проте не виключено, що в ході самого аналізу виникатиме потреба в розрахунку нових показників.

Інша характерна особливість методу економічного аналізу – вивчення причин, що вплинули на зміну тих чи інших економічних показників. Ураховуючи, що економічні явища обумовлено причинно-наслідковою залежністю, головним завданням аналізу є розкриття та вивчення цих причин (факторів). На господарську діяльність підприємства, навіть на окремо взятий показник, можуть впливати численні фактори. Визначити та вивчити абсолютно всі причини дуже складно, та й не завжди доцільно. Завдання полягає в тому, щоб знайти те найсуттєвіше, що найбільше впливає на той чи інший показник. Отже, обов'язковою умовою правильного аналізу є економічно обґрунтована класифікація причин, що вплинули на господарську діяльність підприємства та її результати.

До характерних особливостей методу економічного аналізу належить і визначення та вимірювання взаємозв'язку між об'єктивними економічними показниками. Іноді нехтування таким взаємозв'язком може призвести до некоректних висновків, а подеколи зробити аналіз узагалі неефективним. Тому в економічних дослідженнях жодне явище не може бути правильно інтерпретоване, якщо воно розглядається ізольовано, без зв'язку з іншими. Не можна також на основі окремо взятого явища

робити загальні висновки про тенденцію розвитку об'єкта в цілому. Такий підхід призводить, як правило, до фальсифікованих висновків. Однак це зовсім не виключає можливості та необхідності логічного виокремлення певних явищ у процесі економічних розрахунків.

Важливими елементами є визначення об'єктів аналізу та системи показників, за допомогою яких буде вивчатись кожен з об'єктів аналізу.

Щодо перспектив розвитку економічного аналізу доцільно звернутись до тих його методичних і організаційних засад, які протягом десятирок років формувалися у США.

Вирішення актуальних проблем аналізу потребує широкого застосування економіко-математичних методів, електронно-обчислювальної техніки й персональних комп'ютерів. Це дасть змогу скоротити протяжність інформаційних потоків, знизити ймовірність помилок під час добору й передавання даних.

Дуже важливим є розроблення багатоваріантних розв'язань аналітичних задач та методика вибору з них того варіанта, який буде оптимальним для заданих параметрів.

усі показники господарської фінансової діяльності підприємства перебувають у взаємозв'язку і взаємозалежності, яку необхідно обов'язково враховувати при проведенні комплексного аналізу.

Список використаних джерел:

1 Братанич М. В. Визначення сутності економічної ефективності та класифікація її видів / М. В. Братанич, Т. В. Полозова // Економіка промисловості. – 2010. – № 4. – С. 153-155.

2 Лобай Р. Р. Теоретичні підходи до визначення ефективності економічної діяльності / Р. Р. Лобай // Ефективність державного управління. – 2013. – Вип. 36. – С. 353-361.

3 Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник /ХДТУБА – Харків, 2008р. – 702с.

4 Іваненко В.М. Курс економічного аналізу, - К,: Знання - ПРЕС, 2000.

5 Ковалев В.В., Волкова О.Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятий. — М.: Проспект. - 2000.

6 Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К.: Т-во "Знання", КОО, 2000.

Контактні данні учасника

Васильцова Світлана Олександрівна

Національний технічний університет «Харківський Політехнічний інститут»

доцент кафедри Економіки і маркетингу

доцент,

к.е.н.

097 7375974

svetifom@gmail.com